

HET HOOGSTE WOORD

Door Joos MEESTERS

In Het Hoogste Woord laten we elke woensdag Limburgers aan het woord die onze provincie op de kaart zetten. De ene is misschien bekender bij het grote publiek dan de andere, maar het zijn stuk voor stuk baanbrekers in hun vakgebied.

Ivo Van Hove

FOTO FOTO JAN VERSWEYELD

Directeur Toneelgroep Amsterdam

AMSTERDAM - "Een jongensdroom", noemt hij het zelf. Wanneer Ivo Van Hove over zijn samenwerking met rockartiest David Bowie praat, klaart zijn gezicht helemaal op. Onder het oog van zijn jeugdidoel stoomt de Hamse theaterregisseur en directeur van Toneelgroep Amsterdam de troepen klaar voor de Bowie-musical 'Lazarus', in première op 7 december in New York. En zeggen dat hij eerst dacht dat het een grap was.

Wie zou je zelf zijn wanneer je een mailtje ontvangt met de vraag of je niet wil samenwerken met de man tijdens wiens concerten je als tiener op de eerste rij stond? Maar het bleek allermist een grap. Geen drie weken later zat Van Hove met knikkende knieën tegenover de Thin White Duke. De musical is gebaseerd op de film 'The Man Who Fell to Earth' en Michael C. Hall. Daxter uit de gelijknamige tv-serie, speelt het buitenaardse wezen Thomas Newton. Bowie zelf staat niet op de planken, maar is nauw betrokken en componeerde nieuwe nummers.

Het is een zeelevelste hoogtepunt voor Van Hove, nadat hij eerder dit jaar Juliette Binoche regisseerde in 'Antigone', een prestigieuze Britse Laurence Olivier Award won voor de regie van 'A View From the Bridge' op West-End in Londen en niet datzelfde stuk vandaag debuteert op Broadway. Om tussen Binoche en Bowie een plekje te veroveren in Van Hoves agenda kan je als journalist maar beter geduldig zijn. Maar acht maanden na ons eerste mailtje is het zover en krijgen we een uur onder vier ogen.

Idolen ontmoeten kan ontzettend zwaar zijn. Zalf Bowie mee?

Volgend jaar word ik erburger van Ham, daar ben ik heel fier op. Oei, dat mocht ik eigenlijk nog niet zeggen

"Absoluut. Ik heb hem leren kennen als een echte kunstenaarsziel. Hij is iemand die samen een glas wil gaan drinken. Het is een inhoudelijke samenwerking en dus ga ik niet jorjiaal doen."

Is het niet moeilijk om toppers als Binoche of Bowie te vertellen wat ze wel of niet moeten doen?
"Juliette stelde zich in het repetitietokalaal gewoon op als elke andere toptactrice. Voor Bowie ben ik ook kritisch. Hij heeft mij gekozen omdat hij een regisseur nodig

heeft, geen groepje. Vorige week hadden we een gesprek en ik had een lijstje klaar met opmerkingen. Dat vond hij prima. Ik zei bijvoorbeeld: 'Dat ene stuk klinkt me te veel als een musical'. Hij keek me even aan en zei meteen tegen zijn assistent: 'Hij heeft gelijk, we have to change this'. Het zijn misschien grote namen, maar ze willen ook gewoon iets maken dat goed is. Wat ik zowel bij Bowie als Binoche terugzie, is dat ze heel goed weten wat ze willen en wat ze niet willen. En ze werken keihard, dag en nacht."

Uw Toneelgroep-actrice Halina Reijn schreef in een column dat we nog maar "het topje van een enorme berg van hongerige sterren" gezien hebben. "Straks gaat-ie nog een musical doen met Jay Z en Rihanna", schreef ze. Zitten er nog verrassingen aan te komen?

"Ja, maar die ga ik nog niet vertellen. Veel mensen hebben 'A View From the Bridge' in Londen gezien of hebben er goeie dingen over gehoord. En dus zijn er op dit moment veel mensen die graag met me willen werken. Volgende week ga ik een hele grote naam ontmoeten. Maar ik ben een goeie katholieke ziel en dus kan ik heel goed met geheimen omgaan."

Wordt u nooit overvallen door laalngst?
"Het is spannend, maar angst heb ik niet. Ik denk dat dat komt omdat ik een heel duidelijke keuze heb gemaakt in mijn leven. Dora van der Groen (actrice en regisseur, red.) zei me ooit: 'Jij en to-

neel, dat is een heel goed huwelijk.' En een huwelijk, dat is in voor- en tegenspoed. Ik ben al honderd keer afgeschreven, maar ik weet dat er een volgende voorstelling komt. Die golfbeweging, daar kan ik heel goed mee leven."

Nachts was u als zoon van een apotheker niet meteen in de wieg gelegd voor het theater?

"Ik kom van Kwaadmechelen, nu is dat Ham. Toen was het een dorp met tweeduizend inwoners, voornamelijk boeren en Italiaanse mijnwerkers. Ik was het zoonnetje van de apotheker, de betere klasse dus. Ik was er niet gelukkig want ik hoorde nergens bij. Mijn ouders hebben me naar het Klein Seminarie in Hoogstraten gestuurd, een ouderwets katholiek internaat maar ook een heel goede school. Elke woensdagmiddag had je drie keuzes: sport, buiten de muren gaan om meisjes te versieren of de theatergroep. Intuïtief heb ik voor dat theater gekozen. Daar heb ik de liefde voor theater opgepikt."

Waarom bent u rechten gaan studeren?

"Mijn ouders vonden dat ik eerst iets moest studeren. Pol en soc mocht niet en dus heb ik gekozen voor rechten. Ik was een goede student maar in het derde jaar zat ik in de bibliotheek en besefte ik plots: ik zat hier gisteren, ik zit hier vandaag en ik zal hier over tien jaar nog in rechtsboeken zitten te kijken om de interpretatie van artikel 1342 bis te achterhalen. Dat wil ik niet. Van de ene op de andere dag heb ik tegen mijn

ouders gezegd: 'Ik stop ermee'. Ik heb nog een paar maanden de tijd genomen om te achterhalen wat ik wilde en het is regie geworden. Ik heb mijn ziel gevolgd en ik heb er nooit nog een seconde over getwijfeld."

Heeft u eigenlijk nog een band met Kwaadmechelen?

"Ik ben er al lang weg, maar mijn moeder en mijn broer wonen er nog. Ik kom er dus nog af en toe. En volgend jaar word ik erburger van Ham, daar ben ik heel fier op (schrikt) Oei, dat mocht ik eigenlijk nog niet zeggen. Over Bowie heb ik zo goed kunnen zwijgen en nu verklap ik dit (lacht)."

We zullen het niet voortvertellen. Over uw theaterwerk zegt u dat het u eigenlijk niet zo interessant was de buitenwereld ervan vindt.

"Ik doe niet joviaal tegen David Bowie"

FOTO AFP

Ik ken Matthias Schoenaerts van toen hij zeven was. Hij speelde bij mij thuis want we woonden boven elkaar

"Ik wil de beste voorstellingen ter wereld maken, maar ik doe niets om het publiek te behagen. Ik wil hen een uniek gevoel geven, niet iets wat ze al kennen. Een extreem avant-gardistische voorstelling als 'A View From The Bridge' zal uiteindelijk in Londen en op Broadway samen door drie- à vierhonderdduizend mensen gezien zijn. Dat grote publiek bereiken is een missie van me, maar ik wil er niets voor doen om hen te bereiken. Ik zie trouwens rondom me dat het meestal niet zo goed lukt als je het bewust nastreeft."

Toen de Nederlandse overheid de schaar zette in de subsidies voor cultuur bent u op zoek gegaan naar geld in de privé-sector. Iets wat Vlaamse gezelschappen ook zouden moeten doen, vindt u?
"Ik vind dat daar in België heel fal

rond gedaan wordt. Ze zijn bang dat de politiek nog meer gaat snoeien als ze privésponsors aantrekken. Dat gesprek moet je natuurlijk op tijd met de overheid voeren want dat kan nooit de bedoeling zijn. Ik neem mezelf alleen kwalijk dat ik er niet vroeger mee begonnen ben, want het heeft ons gezelschap heel veel gebracht. In amper een jaar zijn we erin geslaagd om alle verlies aan subsidies te compenseren met privé-geld. Tegen het einde van dit jaar zullen we 500 à 600.000 euro aan particuliere middelen hebben, bovenop onze 6,2 miljoen overheidssteun. We hebben een zestigtal meenassende die 1.000 à 1.750 euro per jaar betalen, daarnaast zijn er particuliere producenten die 10.000 euro per voorstelling investeren en tot slot hebben we grote bedrijven die zich voor grotere bedragen voor meerdere jaren aan

Wat is uw stijl van leiding geven?
"Hard op de inhoud, zacht op de relatie. Ik ben eigenlijk nooit hard op de repetitie, wel doortastend.

Als je iemand vertrouwen geeft, is de helft van de strijd al gewonnen. Natuurlijk raak je wel eens ontgoocheld en dan moet je een vervelend gesprek voeren. Weinig mensen durven dat, maar ik doe dat wel. Je kunt iemand heel graag zien en toch zeggen: 'Zo kunnen we niet verder'."

Matthias Schoenaerts, die school liep aan de toneelschool toen u daar les gaf, zei in een interview: "Dat mensen als Dora van der Groen en Ivo Van Hove in mij geloofden, is belangrijker voor mij geweest dan ik ooit zal kunnen uitleggen."

"Ik ken Matthias van toen hij zeven was. Hij speelde bij mij thuis want we woonden boven elkaar. Maar toen hij naar de toneelschool kwam, had ik hem jaren niet gezien omdat ik aan het werk was in Nederland. Toen ik zijn

eerste examen zag, zei ik meteen: 'Dat is een toptacteur'. Hij was twintig en had toen al wat een ideale Romeo moet hebben: hij was jong en man tegelijk, een oude ziel in een jong lichaam. Hij speelde met overzicht en had charisma te koop. Zo zijn er niet veel."

U heeft ooit een paar interviews gegeven over een seksuele relatie die u op uw veertigjarige had met een leraar in het Klein Seminarie. Waarom bent u daarmee naar buiten gekomen?
"Ik heb er twee interviews over gegeven en daar ga ik het bij houden. Ik heb altijd bevestigd dat het mijn individuele verhaal is en dat ik geen enkel oordeel heb over wat er met wie dan ook gebeurd is. Ik vond alleen dat er nogal eenzijdig tegen dat soort relaties werd aan-

► Blz. 18